

Uzasadnienie

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. UE. L 206 z 22.7.1992, z późn. zm.). Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.). Kierując się koniecznością utrzymania lub odtworzenia optymalnego ze względu na uwarunkowania lokalne stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, plan zadań ochronnych na okres 10 lat ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska. Plan ten może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

W przypadku omawianego obszaru Natura 2000 **Poligon Rembertów PLH140034**, zwanego dalej obszarem Natura 2000, za ustanowienie planu zadań ochronnych odpowiedzialny jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Projekt dokumentacji został sporządzony przez wyłonionego w trybie przetargu nieograniczonego wykonawcę – Narodową Fundację Ochrony Środowiska, w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, którego beneficjentem był Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy.

Tryb oraz zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych, określony został przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ww. ustawy projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą. Zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz art. 28 ust. 5 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych może być poddany opiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.

Omawiany obszar Natura 2000, został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (nr aktu normatywnego C(2010) 9669), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej w dniu 8 lutego 2011 r., która została zastąpiona decyzją Komisji (UE) 2018/43 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia jedenastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2017) 8260), opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 19 stycznia 2018 r.

Projekt planu zadań ochronnych sporządzono dla całego obszaru Natura 2000, bowiem nie stwierdzono występowania przesłanek o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, to jest dla obszaru Natura 2000 ani jego części nie ustanowiono planu ochrony, na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się również park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody. Ponadto, obszar Natura 2000 nie znajduje się w obszarach morskich, ani nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody.

W toku prac nad planem zadań ochronnych zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz ustalono jego granice według współrzędnych załamania granicy w układzie PL – 1992. Na podstawie danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych - zwanym dalej SDF, zidentyfikowano przedmioty ochrony, którymi są: **2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus, Agrostis*)**, **4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion, Pohlio Callunion, Calluno-Arctostaphyilion*)**, **7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*)**, **91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)** oraz **1042 zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*)**, **1166 traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*)**, **1188 kumak nizinny (*Bombina bombina*)** i **6326 strzebla błotna (*Phoxinus (= Eupallasella) percnurus*)**. Wskazać jednak należy, iż w toku prac nad planem, na podstawie badań terenowych prowadzonych w latach 2011, 2012 i 2018 ustalono, że obszar nie stanowi miejsca stałego występowania gatunków takich jak traszka grzebieniasta i strzebla błotna. Zidentyfikowano natomiast stabilną populację zalotki większej. Z powyższych względów podjęto działania zmierzające do aktualizacji danych przedstawionych w SDF obszaru.

Dokonana w trakcie prac terenowych ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 wykazała następujące:

- 1) Siedlisko 2330 wykształciło się na wydmach i płaskich terenach równiny, obejmując swoim zasięgiem cały obszar Natura 2000. Dominującym gatunkiem w płatach jest szczotlicha siwa (*Corynephorus canescens*), której towarzyszą takie gatunki jak: jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*), szczaw polny (*Rumex acetosella*), sporek wiosenny (*Spergula vernalis*), macierzanka piaskowa (*Thymus serpyllum*), kostrzewa owcza (*Festuca ovina*), mietlica pospolita (*Agrostis capillaris*), turzyca wrzosowiskowa (*Carex ericetorum*), nawłóć pospolita (*Solidago virgaurea*) i sit rozpięchły (*Juncus effusus*). Płaty siedliska budowane są też przez liczne gatunki porostów m.in.: *Cladonia mitis*, *Cladonia subulata*, *Cladonia uncialis*, *Cetraria aculeata*, *Cetraria islandica* oraz mszaki: *Polytrichum piliferum*, *Ceratodon purpureus*. W płatach wykazujących zaburzenia i zdegenerowanych, obecne są gatunki ekspansywne i obce, takie jak m.in.: trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*), wrzosowiec cienkoskrzydłowy (*Corispermum leptopterum*) oraz stokłosa dachowa (*Bromus tectorum*), a także robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) i czeremcha amerykańska (*Prunus serotina*). Widoczna jest również obecność brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*) i sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*). Płaty siedliska charakteryzują się zróżnicowanym stanem zachowania, od właściwego (FV) do złego (U2), z przewagą stanu U2. Czynnikiem obniżającym ocenę są zniekształcenia terenu, obecność niepożądanych gatunków roślin rodzimego lub obcego pochodzenia, w tym podrostu drzew.
- 2) Płaty suchych wrzosowisk (4030) wykształciły się głównie u podnóży wydm oraz na terenie płaskich, dość wilgotnych, piaszczystych obszarów równiny. Na terenie płatów dominuje wrzos (*Calluna vulgaris*), a towarzyszą mu głównie kostrzewa owcza (*Festuca ovina*), z mchów rokitnik pospolity (*Pleurozium schreberi*), a w miejscach zniszczenia runi również szczotlicha siwa (*Corynephorus canescens*). Skład gatunkowy płatów różni się w zależności od głębokości poziomu wód gruntowych. Na łagodnych stokach wydm, z głębiej zalegającymi wodami podziemnymi wykształcają się wrzosowiska borealno-kontynentalne z mącznicą (*Arctostaphylo-Callunetum*), charakteryzujące się znacznym bogactwem gatunkowym porostów. W miejscach z płytko położonym poziomem wód gruntowych (0,5-0,8m) kształtują się zbiorowiska o charakterze suboceanicznym (*Pohlio-Callunetum*), z bogato rozwiniętą warstwą mszystą. Na terenie płatów ma miejsce ekspansja drzew, głównie brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*), sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), rzadziej dębu szypułkowego (*Quercus robur*), a w miejscach wilgotnych również topoli osiki (*Populus tremula*). Widoczna jest także obecność gatunków obcych, w tym inwazyjnych jak czeremcha amerykańska (*Prunus serotina*) i robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*). Podobnie jak w przypadku siedliska 2330, płaty suchych wrzosowisk charakteryzują się zróżnicowanym stanem zachowania, od właściwego (FV) do złego (U2), przy czym przeważa stan niezadowolający (U1) i zły (U2). Czynnikiem obniżającym ocenę są zniekształcenia terenu, obecność niepożądanych gatunków roślin rodzimego lub obcego pochodzenia, w tym podrostu drzew.
- 3) Siedlisko 7140 wykształciło się w bezodpływowych obniżeniach terenu powstałych w obrębie pasa wydmowego. W obrębie płatów siedlisko jest dość jednorodne, na większości powierzchni budowane głównie przez wełnianki (wełnianka wąskolistna (*Eriophorum angustifolium*) i rzadziej wełnianka pochwowata (*E. vaginatum*)), turzyce (turzyca dzióbekowata (*Carex rostrata*), turzyca nitkowata (*C. lasiocarpa*), rzadziej turzyca sztywna (*C. elata*)) i torfowce (dominacja torfowca kończystego (*Sphagnum fallax*) w warstwie mszystej). W części, płaty siedliska rozwinęły się w postaci mszarów trzęsawiskowych. Na większości powierzchni siedliska stwierdzono ekspansję drzew (brzoza omszona (*Betula pubescens*), brzoza brodawkowata (*B. pendula*), wierzba szara (*Salix cinerea*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*)), a na najbardziej przekształconych stwierdzono obecność trzcinnika lancetowatego (*Calamagrostis canescens*). Postępująca sukcesja przyspieszona została przez niedobory wody na całym obszarze, wynikające z zaburzeń w układzie hydrologicznym terenu (ujemny bilans wodny, powiększający się lej depresji wokół aglomeracji warszawskiej). Z uwagi na powyższe, płaty siedliska charakteryzują głównie niezadowolającym (U1), złym (U2)

i pojedynczo właściwym (FV) stanem zachowania. Czynnikiem obniżającymi ocenę jest przede wszystkim postępujący proces sukcesji wtórej (podrost drzew) oraz obecność niepożądanych gatunków roślin zielnych, wywołany wspomnianymi powyższej zaburzeniami w układzie hydrologicznym obszaru.

- 4) Płat boru chrobotkowego (91T0) wykształcił się na stoku niewielkiej wydmy, z luźnym drzewostanem sosnowym (sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*), pochodzącym najprawdopodobniej z naturalnej sukcesji. Charakteryzuje się płatowanym runem, z niewielkim zwarcie chrobotków (*Cladonia* spp.), pozostających jednak w dobrej kondycji. Charakterystyczną cechą płatu jest obecność na jego terenie gatunków nieleśnych, co jest związane z niską grubością warstwy organicznej, dającej dobre rokowania w zakresie trwałości płatu. Z uwagi na regres siedliska 91T0 w regionie, wartość płatu jest duża. Biorąc powyższe pod uwagę, mimo złego stanu zachowania siedliska (U2) reprezentatywność siedliska oceniono jako znaczącą (C). Głównym czynnikiem obniżającym ocenę stanu zachowania siedliska jest ogólny stosunek pokrycia porostów i mchów do pokrycia roślin naczyniowych. Z uwagi jednak na lokalne uwarunkowania siedliska, brak jest możliwości działań ochronnych, które przyczyniłyby się do poprawy tej oceny.
- 5) Pierwsze informacje o występowaniu zalotki większej (1042) na terenie obszaru Natura 2000 pochodzą z lat 2010-2011. Dostatecznie liczne występowanie tego gatunku odnotowano również w trakcie badań prowadzonych w 2012 r., na potrzeby sporządzenia dokumentacji do planu zadań ochronnych. Wizyty terenowe prowadzone wówczas w okresie aktywności imagines, pozwoliły stwierdzić każdorazowo co najmniej kilkanaście osobników tego gatunku, w tym również osobników kopulujących. O skutecznym rozrodzie i stałym zasiedleniu obszaru Natura 2000 świadczy także obecność larw zalotki w wodach tamtejszych torfowisk. W 2018 r. wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły obecność stabilnej populacji gatunku w obszarze. Ogólna ocena populacji określona została jako niezadowolająca (U1), przy czym okresowo może wykazywać tendencję do oceny właściwej (FV). Z tego względu za zasadne uznano wszczęcie procedury uznania gatunku za przedmiot ochrony obszaru Natura 2000.
- 6) Występowanie kumaka nizinnego (1188) na Poligonie Rembertów notowano w latach 2008 i 2011. Niniejsze obserwacje potwierdziły także badania prowadzone w 2012 r. oraz w 2018 r. W 2018 r. stwierdzona populacja kumaka w granicach obszaru wynosiła ok. 93 odżywiających się samców oraz ok. 130 samców w jego otoczeniu. Siedlisko kumaka stanowiły niewielkie, wypełnione wodą zagłębienia terenu, rozlewiska oraz zbiorniki wodne charakteryzujące się występowaniem tzw. płyczn. W przypadku części stanowisk zidentyfikowano w otoczeniu stanowisk postępujący proces sukcesji wtórej (zadrzewienia, szuwar), ograniczający dostęp światła do zbiorników. Z tego względu stan zachowania gatunku określono jako niezadowolający (U1).
- 7) Obecność traszki grzebieniastej (1166) w obszarze została wykazana na podstawie wyników prac Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego, w 2008 r. Późniejsza weryfikacja danych wykazała jednak, iż zidentyfikowane wówczas pojedyncze stanowisko nie zostało ostatecznie objęte granicami obszaru Natura 2000. Brak występowania traszki w obszarze potwierdzają wyniki badań prowadzone w 2012 oraz 2018 r., wskazując na nieoptymalne warunki siedliskowe do występowania gatunku. Analizując dostępne w omawianym zakresie dane, należy stwierdzić, że:
  - brak jest aktualnych danych literaturowych i innych, historycznych opracowań przyrodniczych wskazujących na występowanie licznej lub stabilnej populacji gatunku w granicach obszaru,
  - przeprowadzone badania ukierunkowane na wykrycie traszki grzebieniastej (2012 i 2018 r.) nie potwierdziły obecności gatunku w obszarze,
  - wiodącymi czynnikami siedliskowymi ograniczającymi występowanie traszki grzebieniastej w obszarze są: obecność ryb, naturalne zakwaszenie i zbyt niska troficzność pozostałej części zbiorników wodnych, gdzie ryby nie występują.W związku z powyższym należy uznać, że gatunek został umieszczony w SDF w wyniku pierwotnego błędu naukowego i jego dalsze listowanie nie znajduje uzasadnienia. Z tego względu za zasadne uznano podjęcie działań w kierunku wykreślenia traszki grzebieniastej z listy gatunków występujących w obszarze. Wniosek o usunięcie gatunku z listy przedmiotów

ochrony obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej. Wiążące zapisy co do kwalifikacji jako przedmiot ochrony znajdują się w punkcie 3.1 SDF.

- 8) Występowanie strzebli błotnej (6236) w granicach obszaru Natura 2000 stwierdzono po raz pierwszy w 2008 r. i od tej pory potwierdzano ten fakt przez kolejne dwa lata. Strzeblę błotną łowiono w liczbie kilku osobników jedynie w południowym zbiorniku rezerwatu przyrody „Bagno Jacka”. Równocześnie ze strzeblą błotną zawsze łowiono znacznie liczniejsze osobniki karasia srebrzystego (*Carassius gibelio*). W 2011 r. przeprowadzono pierwsze, kompleksowe badania stanu siedliska i stanu populacji strzebli błotnej w północnym i południowym zbiorniku rezerwatu „Bagno Jacka”, posługując się metodyką PM GIOŚ. W wyniku tych badań nie potwierdzono obecności strzebli błotnej w wodach rezerwatu, pomimo wysokiego poziomu wody (maks. około 1,5 m) we wszystkich badanych akwenach. Nieobecność ryb interpretowano jako bezpośredni efekt drastycznego spadku odczynu wody w zbiornikach rezerwatu, jaki nastąpił w okresie 2008-2011. O ile w 2008 r. w zbiorniku południowym notowano wartości 5,8-6,5 pH, to w późniejszym mierzono wartości 5,2 pH (2009 r.), 4,9 (2010 r.) i 4,6 (2011 r.). Badania wykonane w ramach prac nad PZO ponownie nie potwierdziły występowania tego gatunku – odczyn wody odnotowany czerwcu 2012 r. (okres tarła) wyniósł 4,90 pH, a w sierpniu 2012 r. - 4,84 pH. Według obecnej wiedzy wartością progową dla efektywnego rozrodu strzebli błotnej jest 5,0 pH. W świetle przytoczonych danych bezspornym jest, że poziom zakwaszenia wód w granicach obszaru Natura 2000 całkowicie uniemożliwia trwałe bytowanie populacji strzebli błotnej. Nie ma zatem możliwości przywrócenia lub odtworzenia stanu populacji strzebli błotnej w obszarze Natura 2000. Z tego względu za zasadne uznano podjęcie działań w kierunku wykreślenia strzebli z listy gatunków występujących w obszarze. Wniosek o usunięcie gatunku z listy przedmiotów ochrony obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej. Wiążące zapisy co do kwalifikacji jako przedmiot ochrony znajdują się w punkcie 3.1 SDF.

Posługując się symbolami kodów zagrożeń (zgodnymi z „Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”, opracowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (dostępna pod adresem internetowym <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3>), zdefiniowano zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zapisując je w kolejności alfabetycznej symbolu, w opisie wskazując ich zakres. Zaproponowany sposób zapisu, w przypadku zagrożeń o tożsamym charakterze i odnoszących się do więcej niż jednego przedmiotu ochrony, pozwolił na eliminację powtórzeń w tekście zarządzenia. Wśród zagrożeń wymienia się:

- 1) Dla siedliska 2330 wśród istniejących zagrożeń wymienia się zlokalizowane w sąsiedztwie siedliska zwałowisko odpadów, poligon, nierodzące gatunki zaborcze i problematyczne gatunki rodzime, sukcesję wtórną oraz eutrofizację. Analiza lokalnych uwarunkowań terenu oraz geneza powstania obszaru wykazała brak racjonalnych, tj. uzasadnionych przyrodniczo i ekonomicznie działań eliminujących lub ograniczających występowanie zagrożenia ze strony działalności wojska (poligonu). Wśród zagrożeń potencjalnych wymienia się natomiast: pojazdy zmotoryzowane, zanieczyszczenia gleby i odpady stałe oraz zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.
- 2) Dla siedliska 4030 wśród istniejących zagrożeń wymienia się zlokalizowane w sąsiedztwie siedliska zwałowisko odpadów, nierodzące gatunki zaborcze i problematyczne gatunki rodzime, sukcesję wtórną oraz eutrofizację. Wśród zagrożeń potencjalnych wymienia się natomiast zmniejszenie lub utratę określonych cech siedliska.
- 3) Dla siedliska 7140 wśród istniejących zagrożeń wymienia się sukcesję wtórną oraz modyfikację funkcjonowania wód będącą wynikiem w szczególności niekorzystnego bilansu opadów atmosferycznych w ostatnich latach oraz zwiększającego się leja depresji wokół aglomeracji warszawskiej. Wśród zagrożeń potencjalnych Wschodnią Obwodnicę Warszawy oraz zmniejszenie lub utratę określonych cech siedliska.
- 4) Dla siedliska 91T0 wśród istniejących zagrożeń wymienia się eutrofizację (związku azotu), nie zidentyfikowano natomiast zagrożeń potencjalnych. Z uwagi na charakter zagrożenia istniejącego brak jest racjonalnych i uzasadnionych z przyrodniczego i ekonomicznego punkt widzenia działań ochronnych pozwalających na poprawę oceny stanu zachowania siedliska.

- 5) W stosunku do kumaka nizinnego (1188) jako zagrożenie istniejące wskazuje się sukcesję wtórną, natomiast jako potencjalne: pojazdy zmotoryzowane, zanieczyszczenia gleby, modyfikowanie funkcjonowania wód oraz eutrofizację.

Nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących dla zalotki większej. Nie identyfikowano również istniejących i potencjalnych zagrożeń dla gatunków takich jak: traszka grzebieniasta i strzebla błotna z uwagi na konieczność weryfikacji statusu gatunków jako przedmiotów ochrony.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter, ustalono następujące cele zadań ochronnych:

- 1) Celem działań ochronnych dla siedliska 2330 jest utrzymanie występowania siedliska w obszarze o powierzchni 40 ha oraz eliminacja lub ograniczenie udziału nierodzimych gatunków zabórnych oraz problematycznych gatunków rodzimych. Ponadto, celem działań ochronnych jest identyfikacja oraz ograniczenie lub eliminacja spływu zanieczyszczeń ze zwałowiska odpadów.
- 2) Celem działań ochronnych dla siedliska 4030 jest utrzymanie występowania siedliska w obszarze o powierzchni 15 ha oraz eliminacja lub ograniczenie udziału drzew i gatunków obcych geograficznie. Podobnie jak w przypadku siedliska 2330, celem działań ochronnych jest również identyfikacja oraz ograniczenie lub eliminacja spływu zanieczyszczeń ze zwałowiska odpadów.
- 3) Celem działań ochronnych dla siedliska 7140 jest utrzymanie występowania siedliska w obszarze o powierzchni 17 ha oraz eliminacja lub ograniczenie udziału obcych gatunków inwazyjnych i ekspansywnych roślin zielnych.
- 4) Celem działań ochronnych dla siedliska 91T0 jest utrzymanie występowania siedliska w obszarze o powierzchni 0,60 ha.
- 5) Celem działań ochronnych dla kumaka nizinnego jest utrzymanie występowania gatunku w obszarze minimum na poziomie 90 odżywiających się samców oraz eliminacja lub ograniczenie postępującego procesu sukcesji wtórnej.

Zalotka większa na etapie tworzenia planu (pzo) nie stanowiła przedmiotu ochrony. Zgodnie z danymi przyrodniczymi gatunek ten jest stałym komponentem przyrodniczym obszaru, w stosunku do którego nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących. Nie zachodzi konieczność podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Występowanie gatunku w obszarze w perspektywie obowiązywania pzo wydaje się nie być zagrożone. Dla traszki grzebieniastej i strzebli błotnej z uwagi na wspomniane wcześniej uwarunkowania również nie określono celów działań ochronnych.

Punktem wyjścia do oceny realizacji zamierzonych celów działań ochronnych będą wyniki oceny stanu zachowania przedmiotów ochrony uzyskane na etapie sporządzania dokumentacji planu zadań ochronnych oraz badań monitoringowych realizowanych w toku obowiązywania omawianego planu. Realizacja zadań ochronnych przyczyni się do poprawy struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, a co za tym idzie osiągnięty zostanie nakreślony niniejszym planem cel.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ramach planu zadań ochronnych zaplanowano następujące działania ochronne:

- 1) Eliminacja lub ograniczenie udziału drzew i roślin zielnych, w tym niepożądanych gatunków rodzimych i obcych geograficznie (wycinka drzew, koszenie) – w stosunku do siedlisk przyrodniczych 2330, 4030 i 7140 oraz siedliska kumaka nizinnego.
- 2) Opracowanie koncepcji działań ochronnych mających na celu eliminację lub ograniczenie oddziaływania zwałowiska odpadów – w stosunku do siedlisk 2330 i 4030.
- 3) Wdrożenie działań ochronnych wynikających z koncepcji działań ochronnych mających na celu eliminację lub ograniczenie oddziaływania zwałowiska odpadów – w stosunku do siedlisk 2330 i 4030.
- 4) Analiza możliwości zastosowania kontrolowanego wypalania płatów siedliska – w stosunku do siedliska 4030.
- 5) Analiza hydrologiczna obszaru mająca na celu rozpoznanie uwarunkowań gruntowo-wodnych terenu oraz opracowanie propozycji działań ochronnych (np. budowa zastawek) mających utrzymać optymalny reżim wodny w obszarze Natura 2000 - w stosunku do siedliska 7140.
- 6) Badania uzupełniające stan wiedzy w zakresie stanu zachowania zalotki większej, w sytuacji

uznania gatunku za przedmiot ochrony obszaru.

Zaplanowany w ramach planu zadań ochronnych monitoring realizacji działań z zakresu ochrony czynnej oraz monitoring stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt pozwoli na ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz skuteczności podjętych działań ochronnych. Miejsce realizacji działań ochronnych wskazano bazując na podziale ewidencyjnym działek, a także wydzielen leśnych wyodrębnionych w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Drewnica dostępnym na portalu Bank Danych o Lasach. Podkreślenia wymaga, iż wykaz działek oraz wydzielen leśnych został wygenerowany z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej (GIS), w oparciu o warstwy zidentyfikowanych siedlisk przyrodniczych, granic działek ewidencyjnych, wydzielen leśnych oraz działań ochronnych. Tym samym możliwa jest sytuacja, w której realizacja działań ochronnych, mimo wykazania działki w tabeli, prowadzona będzie jedynie na jej fragmencie. W kolumnie pod nazwą „Obszar wdrażania” umieszczono informację w treści „Obszar Natura 2000, zgodnie z załącznikiem nr 6 do zarządzenia.” Niniejsze wskazuje na konieczność łącznego czytania zapisów załącznika nr 5 i 6 do zarządzenia.

Analiza dokumentów planistycznych wyszczególnionych w art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody nie wykazała konieczności sformułowania wskazań do wprowadzenia zmiany zapisów. Jednocześnie, nie stwierdzono występowania przesłanek do konieczności sporządzenia planu ochrony dla obszaru, bowiem plan zadań ochronnych oraz zaplanowane w nim działania uznano za wystarczającą ochronę dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Z uwagi na identyfikację płatów siedlisk 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphyilion*) oraz potencjalnych stanowisk kumaka nizinnego poza granicami obszaru Natura 2000, dalszym analizom będzie podlegała zasadność zmiany granic obszaru. Zaznacza się, iż procedura zmiany granic obszaru Natura 2000 wykracza poza zakres planu zadań ochronnych, dlatego też zasadność dokonania zmian będzie realizowana poza niniejszym procesem planistycznym, po przeprowadzeniu działań monitoringowych oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunku.

Istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. Obowiązek ich przeprowadzenia wynika z art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia do opracowania planu zadań ochronnych z dnia 22 marca 2012 r., które zostało zawarte w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszono na tablicy ogłoszeń urzędu. Ponadto, informacja ta została umieszczona na stronie projektu www.projektnatura.utp.edu.pl. Następnie, obwieszczeniem z dnia 10 maja 2012 r., opublikowanym w prasie (Gazeta Wyborcza Nr 118.7543/2012), poinformowano o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz o możliwości składania uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych przez okres 21 dni. Ponadto, obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia planu zadań ochronnych zamieszczono stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, wywieszono na tablicy ogłoszeń urzędu oraz urzędów administracji samorządowej, jak również stronie internetowej projektu www.projektnatura.utp.edu.pl. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie 21 dni nie zgłoszono uwag.

W trakcie procesu sporządzania planu zadań ochronnych, w dniach 29 maja i 27 września 2012 r. w siedzibie Nadleśnictwa Drewnica, zorganizowano spotkania dyskusyjne z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele: Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Wykonawcy projektu dokumentacji, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Urzędu Miasta Zielonka, Biura Ochrony Środowiska m.st. Warszawy, Urzędu Dzielnicy Wesoła, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwa Drewnica, Jednostki Wojskowej 1230 w Warszawie Wesołej, Jednostki Wojskowej 2305 GROM, Dowództwa Wojsk Lądowych, Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia, Stołecznego Zarządu Infrastruktury Sekcji Ochrony Środowiska,

Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (ówczesnego WZMiUW), Polskiego Związku Wędkarskiego Koło nr 94 (121) w Okuniewie, Ligi Ochrony Przyrody, Prywatnego Zakładu Handlowo-Transportowego Dar Trans oraz os.fizycznych. Na spotkaniu przedstawiono informację na temat obszaru Natura 2000 oraz jego wartości przyrodniczych, a także przedstawiono założenia i działania planowane w ramach planu zadań ochronnych. Dodatkowo, wszystkich zebranych poinformowano, iż osoby bądź instytucje zainteresowane uczestnictwem w pracach mogą zgłaszać chęć udziału w procesie tworzenia planu zadań ochronnych poprzez bezpośredni kontakt z koordynatorem i wykonawcą projektu oraz Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Warszawie.

Wyniki prac nad projektem zostały ujęte w stabelaryzowanym dokumencie pod nazwą „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Poligon Rembertów PLH140034”, który posłużył jako materiał wyjściowy do opracowania projektu planu zadań ochronnych w formie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Planowane w ramach planu zadań ochronnych zadania ochronne, w trybie roboczym Zespołu Lokalnej Współpracy zostały udostępnione podmiotom takim jak: Urząd Miasta Zielonka, Starostwo Powiatu w Wołominie, Biuro Ochrony Środowiska m.st. Warszawy, Urząd Dzielnicy Wesoła, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwo Drewnica, Stołeczny Zarząd Infrastruktury Sekcja Ochrony Środowiska, Państwowe Gospodarstwo Wodnego Wody Polskie oraz Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczeniem znak: WPN-II.6320.4.2019.AA z dnia 31 października 2019 r., zawiadomił o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (projektu zarządzenia) oraz poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do dokumentu w terminie minimum 21 dni (termin w jakim prowadzony był udział społeczeństwa obejmował okres od dnia 31 października do 27 listopada 2019 r.). Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zostało opublikowane w prasie (Nasz Dziennik nr 254/6610), umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wywieszone na tablicy ogłoszeń urzędu i urzędach administracji samorządowej. Informację o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysłano także do: Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwa Drewnica, Stołecznego Zarządu Infrastruktury Sekcji Ochrony Środowiska, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Ponadto, informację o wyłożeniu projektu zarządzenia do publicznego wglądu wysłano do organizacji pozarządowych.

W myśl art. 39 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, podaje do publicznej wiadomości informację o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, do której należą założenia lub projekt dokumentu oraz wymagane przez przepisy załączniki. W przypadku omawianego obszaru Natura 2000 założenia do niniejszego dokumentu planistycznego zostały udostępnione wraz z wspomnianym wcześniej obwieszczeniem w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu zadań ochronnych, zaś projekt dokumentu wraz z wymaganymi załącznikami (zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody) został udostępniony wraz z obwieszczeniem w sprawie wyłożenia do publicznego wglądu projektu planu zadań ochronnych. „Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Poligon Rembertów PLH140034”, dostępna jest do wglądu w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, bądź też może być udostępniona na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W trakcie udziału społeczeństwa, zgłoszono następujące uwagi i wnioski do projektu planu zadań ochronnych:

Lp.	Imię i nazwisko /nazwa instytucji	Data wpływu uwag do urzędu	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia	Uwagi
1	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	12 listopada 2019 r.	„Czy nie należałoby zmniejszyć horyzont czasowy opracowania koncepcji z 10 lat do np. 4 lat, co wydaje się rozsądnym terminem, a umożliwi szybsze wdrożenie”	Uwaga uwzględniona.	Uwaga odnosi się do treści działania ochronnego wskazanego w liczbie porządkowej (Lp. 16) załącznika nr 5 projektu zarządzenia poddanego udziałowi społeczeństwa (docelowo Lp. 17). Analiza treści dokumentu poddanego udziałowi społeczeństwa wykazała zasadność wprowadzenia zmiany w ww. zakresie, w związku z czym działanie otrzymało brzmienie: „Opracowanie koncepcji działań ochronnych mających na celu eliminację lub ograniczenie oddziaływania zwałowiska odpadów oraz analiza możliwości zastosowania kontrolowanego wypalania płatów siedliska. Działanie należy rozpocząć najpóźniej w ciągu 4 lat od momentu ustanowienia planu zadań ochronnych.”
2	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	12 listopada 2019 r.	„Proponuję dopisać następujące działanie: Wdrożenie działań ochronnych zgodnych z wytycznymi określonymi w koncepcji eliminacji lub ograniczenia oddziaływania zwałowiska odpadów. Działania należy wprowadzić w ciągu roku od opracowania koncepcji.”	Uwaga częściowo uwzględniona.	Uwaga odnosi się do pierwszej części tabeli załącznika nr 5 dotyczącej działań ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania. Analiza treści dokumentu poddanego udziałowi społeczeństwa wykazała w części zasadność wprowadzenia zmian w projekcie zarządzenia w ww. zakresie. W związku z tym, po działaniu nr 6 dodano działanie ochronne o nr porządkowym (Lp.) 7, w brzmieniu: „Wdrożenie

					<p>działań ochronnych wynikających z wytycznych określonych w koncepcji eliminacji lub ograniczenia oddziaływania zwałowiska odpadów. Działania należy wprowadzić najpóźniej w ciągu 3 lat momentu od opracowania ww. koncepcji”. Modyfikacja propozycji treści działania wynika z braku wiedzy na temat treści planowanej koncepcji, w tym działań ochronnych w niej wskazanych i ich kosztów. Wskazać także należy, iż uzyskanie środków finansowych na realizację działań ochronnych w większości przypadków obejmuje okres min. 2-3 lat. Wskazanie, iż realizacja ewentualnych działań miałyby nastąpić w tak krótkim horyzoncie czasowym (rok od sporządzenia koncepcji) stanowiłaby ryzyko naruszenia ustanowionych przepisów. Z tego też względu stwierdzono jak na wstępie.</p>
--	--	--	--	--	---

Uwzględnienie zgłoszonych uwag wiązało się z dokonaniem zmian w treści projektu zarządzenia poddanego udziałowi społeczeństwa. Zmiany dotyczyły dodatnia działań ochronnych lub zmiany ich treści (dotyczy załącznika numer 5 do zarządzenia), w zakresie wskazanym w tabeli odnoszącej się do uwag. W wyniku dodania nowego działania ochronnego pod liczbą porządkową nr 7, konieczne było wprowadzenie korekty numerowania dalszych działań ochronnych w tabeli załącznika nr 5 do zarządzenia.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: WNP-II.0521.1.27.2019 z dnia 06 grudnia r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na zarządzających i użytkowników terenu, na którym znajduje się obszar Natura 2000;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 4) jednostki organizacyjne, których zasięg działania obejmuje teren obszaru Natura 2000.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu;
- 3) na podstawie art. 131 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz art. 28 ust. 5 i art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody, może być poddany opiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 340 000 zł (słownie: trzysta czterdzieści tysięcy złotych) w przeciągu 10 lat obowiązywania planu zadań ochronnych. Skutki finansowe przedmiotowej regulacji wynikać będą z realizacji zaprojektowanych w planie zadań ochronnych działań ochronnych i monitoringu, których koszty mogą być finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 896, z późn. zm.);
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz programów unijnych, w tym PROW.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działań: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta zarządzeniem jest objęta prawem Unii Europejskiej i jest zgodna z tym prawem.